

Allodogász felettünk egy bárony talapaton, megvetett lábbal, keményen, és megszállottan lengeted karjaidat. Hol együtt, hol külön-külön mozdulattal és ez valahogy olyan, mintha te teremtenéd meg a semmi-ből a lenyűgöző futamokat, az áhitatot.

Régóta látogat rajtad a szemem. Megtehetem, hiszen az én hangszerem — ez a kis fémháromszög — nem minden műben kap feladatot, ha szóhoz is jutok bizonyos könnyed darabokban, csak egy-egy rövidke tiráda a tisztém, azt becsülettel végigcsilingelem és kész. Mit mondjak, el sem lehetne rotálni.

Igy aztán téged figyellek, ahogy ott magasodsz, az egész zenekar felett és megbiztos, karakteres mozdulatokat adsz elő, nekünk... és a tisztelre méltó közönségnek.

Bevallom, hogy már kezdetlől fogva tudom a titkot — én a kis senki. És a többiek? Hát igen, ők el vannak foglalva a nagy feladattal, hogy zenét csináljanak, mégpedig csodálatos zenét, hogy aztán, ha mindenki leengedi a hangszerét, te megfordulhass és mélyen megdönhesd a derkadat, a fergeteges tapsot árasztó közönség felé.

Allsz felettünk és előt-

tünk, a testedre fekete frakk feszül fényes selyem hajtókával, a melleden csipkés ing vakít, és a nyakad előtt, szinte felszállásra késztetve egy kis sötét proppeller. Nem véletlen, hogy erre asszociálok, hiszen ha belemerülsz az előtled haldokló zeneáradatba, már el is hiszed helyzetet valószínűségét, kitárgulnak a mozdulataid, és olyan légies leszel egyszerre, mint aki fej akar szállni. Hányszor gondoltam rá vágyakozva, hogy istenem bárcsak sikerülne neked, emelkednél a magasba, és akkor kiderülne, minden, mert hiszen az már egészen más mutatvány.

Felettünk feszülsz, mint egy elvitathatatlan rendeltetés, egy örökkévalóságig felszegezett csillag, és mögötéd vak sötétség. És lélegzik, él ez a derengő homály, ezer, ötezer, tízezer tüdő, szem, és fül kapaszkodik bele minden megnyilatkozásba; a hangba, a fénybe, a mozdulásba. És vajon mit gondolhatsz, ők úgy érzékelnek téged, ahogy te önmagadat látod, onnan legbelül; titkaid elbástyáztott mélységeiből?

Valamikor az elején törként. Az egyik darab közepén bejött egy kis szünet. A csendnek is lehet dramaturgiai funkciója, úgy tűnik ezt neked eddig még nem említette senki. Te akkor hirtelen hátrafordultál a sokezer fül, szem és érzéke-

Egy idő óta ijesztő gyorsasággal hízásnak indultál. Egyes rosszszájú zeneértők szerint még hízlaló tabletákat is szedsz. Sokáig talány volt ez az abszurd igyekezet, de ma már tudjuk, hogy primitíven egyszerű a magyarázat: minél

helyzetet. Mi is csak emberek vagyunk; mentek a dolgok a maguk kicsit gazdátlan, fegyelmetlen útján. De tudod mi az érdekes? Mégis fergeteges előadásokat produkáltunk. A kritika nem győzött lelkesedni — persze elsősorban érte. És itt kezdődött

hangnemből ki, a másikba meg beugrasz, minden alaposabb ok nélkül. Imádom a nyilatkozataidat, ebben aztán tényleg nagymester vagy. Ha szemre vetik, hogy: Hát, ez meg ez az előadás annak-idején egy fél fokkal meggyőzőbbre sikerült, akkor mint a kereplő nekiállsz tak-tekezni: Igen, én is úgy érzem, egy kicsit a közepénél elfutott-tak-t-a-k-t-a-k-gainkba. A... a fiúk. Ha a produkció csodálatot vált ki, akkor belép a tam-temezés, hogy: Igen, valóban, én is úgy látom, minden lehetségest kiharoztam-t-a-m-t-a-m... a zenekarból. Már ami benne volt. Többet meg ugye nem lehetett, csodákra még én sem vagyok képes.

Na igen, itt kell kimondani a vitathatatlan igazságot: Te, egy rendkívüli egyéniség vagy! Tudod magadrol, hogy a kotta számra a legrejtelmesebb nyelvezet, ami valaha is bosszantott téged. Egyetlen hangszer volt a kezdedben, még úttörő korodban, kisdob — és lám, el tudtad hitetni magaddal is, hogy amit művelsz, ahhoz te valóban értesz és jól csinálod. De vigyázz, a zenekar már kezdettől fogva tud rólad mindent, és a közönség is egyre inkább gyanakszik...

Luckner László

A karmester

lő szerv felé és nagy ívben meghajoltál. Csak én vettem észre, a zenekar el volt foglalva a dolgával, folytatta a zenét. Te észbe kaptál, villámgyorsan visszafordultál felénk és eszeveszett karlengetésbe kezdted, mint aki mindent jobban tud, csak próbára akartad tenni a félművelt publikumot: no, lássuk beletapsol-e valaki egy ismert zenemű kellős közepébe.

Már évek óta az elsőhegedűs dirigálja a zenekart. Csak rá figyelünk, az ő lendülő vonója a karmesteri pálcá. Azt hiszem ezt te is kiszúrtad és te is leplezetlen az ő mozdulatait lesed, és szépen, okosan igyekezel feltalálni az ő vezénylesének elkésett tükrét.

jobban szeretnél eltakarni minket, hogy az értő közönség azt higgye, a lélekgyönyörködtető szimfóniák a te hátsó feledből szállnak fel.

Egyre többször hallani tőled, hogy neked aztán nem kell kotta, a világ zenei irodalmának minden partitúrája a fejedben van. Igazán felesleges ilyen csacsiságokat fecsegsz, de csak szépen csöndben emelgesd a karjaidat, hajlongj a zene áradására előre, oldalra, hátra, ahogyan éppen derekad, testmozgásod megkívánja, mert úgy gondolom, hogy azért számokra csak a legfontosabb kincs az egészség.

Meg kell neked vallanom őszintén, hogy eleinte kimondottan kedveltük a

hogy ugyan ne játsszunk már olyan hangosan Beethoven ötödik szimfóniájának egyes részeit, mert szétmegy a fejed. Értsük meg — mondtad —, a kívülállóknak közül te vagy a legközelebb a zenekarhoz, igazán könnyű a közönségnek. Ravel Bolerojának el akartad hagyni az elejét, mit kell itt egyszerűen az egészet, mint egy igazi, jó kollektíva és kész. A közönségnek is az a jobb — érvetlén —, mert legalább tíz percet előbb hazamehet. És már dudolászol is rendszeresen. A kedvenc dallamod a „Csinibaba szeress belém...” Kicsit fáj a fülünknek, hogy rossz szokásoddá vált: egyik

A hónap műtárgya

Ismeretlen hölgy fotóportréja a századfordulóról

Magyarországon az első fényképet 1840-ben készítették, alig egy évvel később, mint ahogy feltalálójának, Daguerrenak hazájában, Franciaországban ismertté vált a nagy szenzációt keltő találmány. Legfőbb műfaja kezdetlől fogva a portré volt, mert helyettesítette a sok időt igénylő és drága festett arcképeket. Nemcsak Pest-Budán, ahol 1859-ben 18, 1860-ban 24 „fényíró” működött

— hanem nagyobb vidéki városokban is egymás után nyíltak műhelyek. Az 1860-as évektől a fényképezés már vonzó és jól jövedelmező szakma volt. Eddigi kutatások szerint Zala megyében 1860 és 1920 között 31 hivatásos fényképész működött. A fotografusok közül néhányan csak rövid ideig tartózkodtak városainkban, majd más vidékre költöztek, esetenként fióközletet tartottak fenn valamelyik nyaralóhelyen. Mások véglegesen telepedtek itt. Így kerülhettek múzeumba felvételeik, melyek megőrizték számunkra hajdan élt emberek arcvonásait, viseletét.

Antal Béla 1895 és 1908 között tartott fenn műtermet Zalaegerszegen. Néhány család még ma is birtokosa lehet az általa készített portréknak, gyermekfotóknak. A Göcseji Múzeum történeti gyűjteményében mintegy harminc nagytáblás, közöltük városképeket is. Az ismeretlen hölgy 50x40 cm nagyságú portréja 1983-ban került múzeumunkba. Az ovális, aranyozott keretbe foglalt kép színezett. A fotografus a

Fényképezési műterem!

Van szerencsém a t. közönség becses figyelmébe ajánlani, hogy Zalaegerszegen Keszthelyi Lajos-utca 40. sz. (Hörvath Béla ur házában) üzletemmel tőlül berendeztem, legújabb díratu háttérrel és műszerekkel u. m. z. fekete háttér, világos öltözött felvételekhez, utcai háttérrel stb. Készenléti díj az óráról egészen díltanyságiig platió képeket, ugyancsak nagytáblás tiszta öltözött hívtől, régi, vagy új képekről, árak keretelt együtt: 30-36 cm. nagyság 5 korona 46-58

Ugyancsak minyon fényképet, levelező-lapokat fényképekkel, lux levelező lapokat. Kérésre a t. közönséget kirakataim megtekintésére. A képeket cseleltén és legtisztábban állított elő. Fotóelőadókat kérek tiszta háttérrel. Kérésre itt állunk is. 9-9

ANTAL BÉLA
fényképész.

az egyik a közismert zenés darab, a Hello Dolly, melyet az úgynevezett „zenés osztály” tagjai játszanak Kazán István rendezőtanár irányításával. A másik sem ismeretlen mű: Mrozek Tangó című játékát Békés András osztályvezető tanár növendékei játsszák, Babarczy László rendezésében. Mindkét darab a Vas utcai Ödrys-zinpadon tekinthető meg.

A főváros új hetilapja, a Heti Budapest már egy hete kapható az újságárusoknál. A szombatonként megjelenő, szolgáltató jellegű várospolitikai lap a fővárosi tanács és az Idegennyelvű Folyóirat Kiadó Leányvállalat közös kiadásában jelenik meg 30 ezer példányban.

Középkelet-európai Machbet című új eladását mutatta be a Domino Pantomim Egyesület Küllő Miklós rendezésében és koreográfiájával a Pesti Vigadóban.

A neves énekes, Sting, világszerte koncertkörútjának első állomása április 6-án Párizs lesz. Két brazil indián vezetővel lép fel, hogy pénzt gyűjtson a Xingu indiánparkra és az amazóniai őserdők megmentésére.

A Szovjetunióban 50 ezer példány fogyott el Paul McCartney Back in the USSR című nagylemezéből. Az ex-Beatles a BBC rádióadásában szovjet fiatalokkal beszélget.

A filmszínházak jövő heti programjaiból az alábbiakat ajánljuk olvasóink figyelmébe: A zalaegerszegi Ady Filmcentrum nagytermében hétfőtől szerdái a Marie című amerikai, csütörtöktől szerdái pedig a Barabás című olasz-amerikai film pereg. A húsvéti matinén — vasárnap és hétfőn — a Kellemes húsvéti ünnepek című francia filmet játsszák. A kettős teremben hétfőtől szerdái az ötórás előadás A balladák filmje című magyar, a hetesen a Marie című amerikai filmet vetítik, csütörtöktől vasárnapig pedig a Vámpírok éjjele című spanyol videót láthatják. A klubmoziban a hét első felében Zefirelli Otellóját, csütörtöktől vasárnapig pedig a Diszkótörténet című cseh-szlovák filmet tekinthetik meg mindkét előadás.

A nagykanizsai Béke Filmszínház 1. termében hétfőtől szerdái a Testek csábítása című NSZK filmet játsszák mindhárom előadás, a hét

Antal Béla 1902-ből származó hirdetése szerint akár életnagyságú felvételek készítésére is vállalkozott, múzeumunk mégis főként kisebb, ún. vizitkártya méretű és ún. kabinet képet őriz tőle. Ezért különösen értékes az a nagyméretű, viszonylag épen fennmaradt portré, mely valószínűleg egy valamikor Zalaegerszegen vagy környékén élő, jómódú hölgyet ábrázol.

Megyeri Anna

második felében pedig A leg-hosszabb nap című kétrészes, amerikai filmet, 17 és 19.30 órai kezdettel. A vasárnapi matinén — a kicsiknek — a Flották kedvence című filmet vetítik. A 2. teremben hétfőn Andrzej Wajda nagy sikerű filmjét, a Hamu és gyémántot, kedden, szerdán pedig a Madonnák háborúja című japán filmet adják, mindkét előadás este fél hétkor, illetve negyed kilenckor kezdődik. Csütörtöktől vasárnapig pedig a Nászéjszaka kísértetekkel

Jelenet a Balladák filmjéből.

Az út nyitva áll...

Nagyrécese és Csapi példája

Cigányok. Félve írom le a szót, miközben az út nyitva áll... a szót, miközben az út nyitva áll... mert aznap délelőtt Kanizsa környékét járva, lépten-nyomon beléjük botlottunk. Nem véletlen talán, hogy 16 évvel ezelőtől éppen ezen a környéken jöttek létre a cigánykolégiumok Nagyrécsén, illetve Csapiban. Az eltelt időszakban jórészt kijárták a civilizáció iskoláját, vagy legalábbis elindultak a felé vezető úton...

A nagyrécei iskola 262 tanulójának 24 százaléka cigány. Nemcsak a tanácsilag ide tartozó társközönség — Nagyabónak, Csapi, Zalaújlak, Zalasárszeg, Kisréce — gyerekei ülnek az iskolapadokban, hanem a távolabbi községek — több mint tíz falu — cigánytanulói is idejárnak. Közülük 62-en lakják az átellenben lévő földszintes épületet, a diákothont. Az intézmény szerkesztését képezi az 1983 óta ide tartozó Csapi diákothon is, amely korábban önállóan működött.

Nézzük, hogyan is funkcionál e rendszer iskolai, és diákothoni minőségben?

Cseresnyés Péter igazgató örömmel fogadta érdeklődő-

sünket, mondván mára sokat változott a helyzetük. A szülők is jobban megismerték a diákothont, és fenntartás nélkül hagyják itt gyermekeiket. Minden hétfőn, pénteken délután külön busszal, nevelői kísérettel — az intézmény költségen — utaznak haza, s hétfőn reggel ugyanígy érkeznek. Már aki... Mert azért, még ha ritkán is, de előfordul, hogy valaki elfeledkezik a hétfői órarendről.

Az elmúlt évek tapasztalatai azt bizonyítják, hogy a tanulásban is mind több cigánytanuló megállja a helyét. A bukási arányszám kedvezően alakul ahhoz képest, mennyi hátránnyal indulnak. A civilizációhoz vezető út mindenki előtt nyitva áll. Hogy ezzel mennyire élnek, abban rendkívül nagy szerepe van a családnak. Mert vannak jó képességű gyerekek, azonban a szülői háttér, az indíttatás a további tanuláshoz sok esetben hiányzik. Am mégis az iskola cigánytanulóinak csaknem fele továbbtanul. Pontosabban felveszik őket, de szeptemberben már csak 20-30 százalékuk ül le valójában az iskolapadba. Hiába, sok helyen erős még a környezeti visszahúzó hatása, amelyből nehéz kiszakadni. Akik továbbtanulnak, legtöbbször a lakatos, a kőműves és a mezőgazdasági szakmákat választják. Közülük ketten most, a zalaegerszegi mezőgazdasági szakmunkásképzőben osztályosok. S erre igazán büszkék itt az iskolában.

A diákothon

szobában rend, tisztaság uralkodik. A gyerekek maguk rakják rendbe fekhelyeiket, segítének egymásnak a takarításban. Ruházkodásukat zömmel az intézmény finanszírozza, ám a felsőtagozatosok hazulról hozott saját ruházatára ma már a jól öltözöttebb jelzőt lehet használni.

Az oktató-nevelő munkához, a gyerekek tanulásához és szabadidős elfoglaltságához jók a feltételek. Igaz, a nyolc tanterem mára kevésnek bizonyul, de emelétráépítéssel tervezik a bővítést. Felszerelésük közt ott a video, a színes tv, vannak számítógépek, aztán szakkörök, sportfoglalkozások, mozifilm vetítések gazdagítják a kínálatot. De a diákothonosok maguk is fellépnek, a kultúrothonban évenként műsoros előadást tartanak a község lakói részére. A kollégiumban 12 fős irodalmi szakkör tevékenykedik, de büszkén említik 40 tagú énekkarukat is. És vannak jó versmondók is — újságol-

A jó felszereltséghez tartozik legújabb szerzeményük, a fénymásoló, melynek az igazgató véleménye szerint, minden iskolában ott lenne a helye. Ők például kiválóan hasznosítják feladatlapok sokszorosítására.

Arról sem szabad megfeledkezni, hogy az itt dolgozó pedagógusokra lényegesen több feladat hárul, hiszen állandó készenlétet, jelenlétet igényel tőlük munkájuk.

Átme gyünk a hét kilométerre távolabb lévő Csapiba, amely 28 óvodásnak és 49 kisiskolásnak ad otthont. Kiefer Károly ennek az intézménynek a vezetője, ugyancsak elsorolja mi mindenük van, ám magam is látom a jól felszerelt óvodai és iskolai tantermet. Az ovisok ebéd utáni álma miatt csak a békésen pihenő fekete buksik látszanak a takarók alól, az iskolások pedig ebben az időben lubickolnak a fürdőben, ugyanis ilyenkor történik az esedékes ruha-váltás.

A két óvodás csoportból az egyik iskolaelőkészítő. Sok szempontból jó dolog az óvoda, hiszen általa csökkenthető a túlkorosság aránya — ma legfeljebb egy-két év — és felkészültebb gyerekek kezdek az első osztályt. Természetesen gyengébb képességűek is maradnak, de még mindig szerencsésebb adott esetben az alsót ismételni, mint a felsőbb osztályokat.

A két intézmény, mármint a nagyrécei és csapi, fúziója valójában az óvodai és az iskolai élet folytonosságának megeremelését szolgálta.

Az itt dolgozó pedagógusok az óvodában —, amely 1982-től funkcionál — az elemi szokásrendszerek megtanítása mellett segítik a magyar nyelv elsajátítását és beszédtékni-kával is foglalkoznak. Az iskolában tanítóknak ugyanakkor sok esetben engedniük kell a szintből... Azért, hogy a nevelők ne érezzék ennek hátrányát, tervebe vették, hogy alkalmuk lesz Nagyrécsére járnai tanítani, nem cigány osztályban, majd utána ismét itt folytatják az oktató munkát.

Hát igen. Itt van ez a sziget, ahol ideális körülmények közt nevelődnek a gyerekek. Létrejöttével lehet, hogy a cigánykérdést kívánták megoldani. Amíg itt vannak, addig nincs is baj. No és azután? Az már megint egy másik fejezet — valami ilyesféle aggodalmat olvasok ki búcsúzaskor Cseresnyés Péter igazgató szeméből is.

Sinkovics Eta